Nr. 7, 11. årgang, Juli 2009

Pris 25 kr.

NYT FRA

HARE KRISHNA

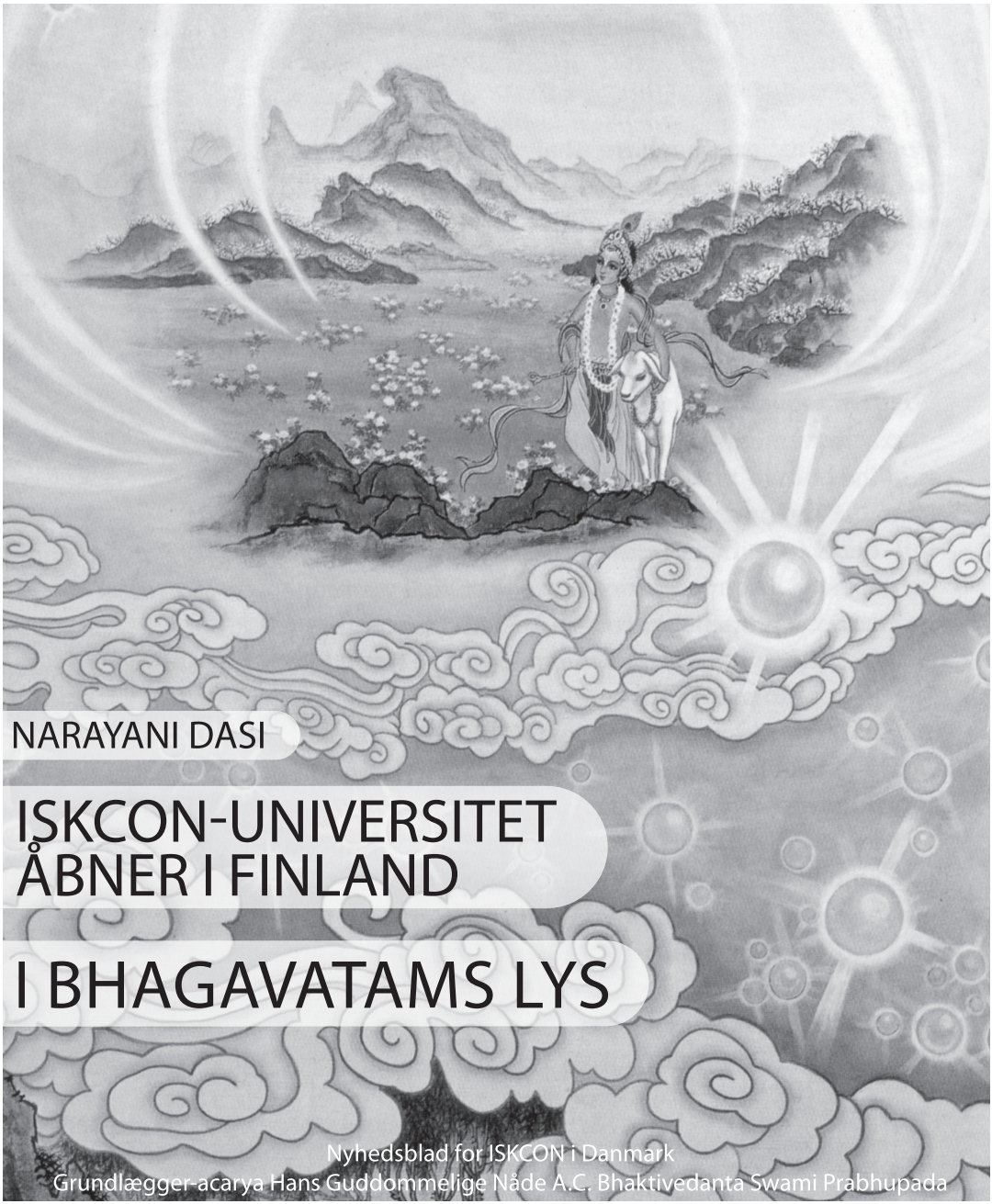

NARAYANI DASI

ISKCON-UNIVERSITET ÅBNER I FINLAND

I BHAGAVATAMS LYS

Nyhedsblad for ISKCON i Danmark
Grundlægger-acarya Hans Guddommelige Nåde A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada

Redaktionelt

Af Lalitanatha Dasa og Dandaniti Devi Dasi

På næste side starter vi med en oversættelse af Srila Prabhupadas *Light of the Bhagavata,* en af hans mindre kendte bøger, der aldrig er udkommet på dansk. Vi har givet den den danske titel *I Bhagavatams lys.* Vi håber, I vil nyde den.

Læser du bøger, du ikke kan lide? Det gør en amerikansk professor, Dr. Benjamin Wiker, der har skrevet en bog om bøger, der ikke blot var elendige, men ligefrem har været med til at ødelægge verden. Lalitanatha omtaler den på side 10 til skræk og advarsel.

For nylig havde vi besøg af en af Prabhupadas disciple Narayani Mataji, der holdt en række foredrag i templet og i Kalkis sommerhus i Nordsjælland. Jatayu bringer et interview med hende på side 7.

Samtidig med Narayani Devi var Hare Krishna Prabhu fra Italien på besøg for hjælpe de hengivne med at lave *harinama* i København. Det blev til et par smukke *bhajans* på Strøget med uddeling af hjemmebagte italienske *prasadam*-småkager og masser af interessante og interesserede menneskesker, der stoppede op for at høre mere.

Den 18.- 20. juni aflagde Bir Krishna Goswami besøg i templet, hvor han blandt andet viste lysbilleder fra Govardhana og fortalte om Sandipani Muni School i Vrindavana, hvor fattige Brijbasi-børn får en enestående mulighed for at gå i skole og samtidig blive trænet i den Krishna-bevidste kultur og livsstil.

På grund af sommerferien bliver august-bladet forsinket nogle dage og kan først forventes fremme den 5. august. Det er ikke os, men vores trykker, der holder sommerferie. Vi holder nemlig aldrig ferie. Eller også laver vi ikke andet. Det er vi aldrig blevet helt kloge på endnu, for tjeneste til Krishna er ikke som et arbejde eller noget, som man vil holde fri fra.

Apropos ferie har vi lige holdt, hvad der nok er vores "sommerferie" for i år, nemlig en uge i Helsinki, hvor vi deltog i indvielsen af den finske afdeling af Bhaktivedanta College efterfulgt af et seminar med Bhakti Vidya Purna Maharaja og en række lærere fra Mayapurs dagskoler. Flere artikler er inspireret heraf, deriblandt en artikel om, hvad der foregår i den finske *yatra*, køkkensiden og en artikel om den ædle kunst at servere *prasadam*.

Husk som omtalt i de forrige blade, at der er *Ratha-yatra* og Festival of India på Rådhuspladsen i København lørdag den 4. juli. Blandt de mange hengivne, der kommer for at hjælpe til med festivalen, er Mahavishnu Swami fra England. Vi håber så mange som muligt vil møde op og gøre dagen til endnu en uforglemmelig oplevelse og modtage Herren Jagannatha, Baladeva og Subhadra-devis barmhjertighed.ॐ

I dette nummer

Redaktionelt	**2**
Srila Prabhupadas side	**3**
Narayani Devi Dasi	**7**
Lokanath Goswami	**9**
Ideer, der forskruede verden	**10**
ISKCON-universitet åbner i Finland	**15**
Prasadam-seva	**17**
Ordliste & notitser	**20**
Børneside	**21**
Ekadasi-lasagne	**22**

'*Nyt fra Hare Krishna*' udgives af Det Internationale Samfund for Krsnabevidsthed (ISKCON) i Danmark, grundlægger-*acarya* A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada.

© Copyright 2009, alle rettigheder forbeholdes.

ISSN 1600-0153

Redaktion:

Lalitanatha Dasa/Leif Asmark Jensen (ansvarshavende) lalitanatha@krishna.dk

Dandaniti Devi Dasi/Dorte Skou Jensen dandaniti@krishna.dk

Layout: Ananta Sri Dasa/Anders Grønlund mail@ananta.dk

Adresse: Sørningevej 39, Skamstrup, 4440 Mørkøv Tlf.: 59271930

Girokonto 1-688-3204. Bankkonto: Den Danske Bank reg. 3534, konto 3534 125 119

Alle indlæg, kommentarer, spørgsmål osv. er velkomne. Kontakt redaktionen for næste deadline.

Srila Prabhupadas side

I Bhagavatams lys

Light of the Bhagavata er titlen på en bog, Srila Prabhupada skrev i 1961 til en verdenskonference i Japan, The Congress for Cultivating the Human Spirit, hvis arrangører havde bedt ham stå for en udstilling om Srimad-Bhagavatam.

Prabhupada valgte at basere udstillingen på 10. Bogs tyvende kapitel, der er en beskrivelse af efteråret i Vrindavana. Samtidigt var hans plan at få en dygtig orientalsk maler til at lave illustrationer til hans kommentarer.

Desværre løb projektet ud i sandet. Srila Prabhupada kom ikke til Japan, og hans manuskript blev ikke udgivet, imens han levede. Efter hans bortgang i 1977 besluttede BBT at udgive bogen og kontaktede en kendt kinesisk malerinde, Madame Li Yun Sheng, der lavede 48 enestående malerier til manuskriptets 48 tekster. Light of the Bhagavata (måske Srila Prabhupadas mest unikke bog) så således dagens lys i 1984 som en smuk komposition af Srila Prabhupadas tankevækkende kommentarer med Madame Li's nænsomme billeder.

I dette nummer bringes bogens første tre vers med kommentarer og billeder, der desværre er i sort-hvid og således ikke kommer til deres fulde ret. Men vi kan opfordre alle til at anskaffe sig bogen fra BBT og se malerierne, som de virkelig er.

Det er ikke planen at trykke hele bogen i ét stræk her i bladet (det ville fylde Prabhupadas spalte det næste halvandet år), men vi vil de næste år ind imellem have uddrag fra bogen.

Tekst 1

Tilsynekomsten af skyer under ledsagelse af torden og lynglimt over hele himlen er som et billede på livgivende håb. Tildækket af mørkeblå skyer virker himlen kunstigt udklædt. Tordenen og lynene inde i skyerne er tegn på håb om en ny måde at leve på.

Den skyfrie himmel, der breder sig uendeligt i alle retninger, sammenlignes med den Absolutte Sandhed. De levende væsener er sandheder, der er manifesteret i relation til den materielle naturs kvaliteter. Den mørkeblå sky dækker kun en uanselig del af den ubegrænsede himmel, og denne ubetydelige tildækning sammenlignes med uvidenhedens kvalitet eller det levende væsens glemsel af dets virkelige natur. Et levende væsen er lige så rent som den ubegrænsede himmel. Han bliver imidlertid tildækket af glemslens sky i sin tilbøjelighed til at nyde den materielle verden. På grund af denne kvalitet, der kaldes *tamas* (uvidenhed), anser han sig selv for at være forskellig fra den Absolutte Helhed og glemmer sin renhed, der er som den klare himmels. Denne glemsel giver ophav til det falske egos separatisme. Derfor buldrer de levende væsener, individuelt og kollektivt, som tordnende skyer: "Jeg er dette," "Det er vores," eller "Det er mine." Denne ånd af falsk separatisme kaldes *rajas*' kvalitet, og den giver ophav til en skabende kraft efter uafhængigt at have herredømme over *tamas'* kvalitet. Lynglimtet er den eneste stråle af håb, der kan lede en til kundskabens vej, og derfor sammenlignes det med *sattvas* kvalitet, godhed.

Den ubegrænsede himmel eller den altgennemtrængende Absolutte Sandhed (Brahman) er ikke-forskellig fra den tildækkede del af himlen, men samtidig er hele himlen forskellig fra den ubetydelige del, der er tilbøjelig til at blive tildækket af den mørke sky. Skyen med dens ledsagelse af torden og lyn kan umuligt dække den ubegrænsede himmel. Derfor er den Absolutte Sandhed, der sammenlignes med hele himlen, samtidigt ét med det manifesterede levende væsen og forskelligt fra ham. Det levende væsen er kun en stikprøve af den Absolutte

Sandhed og er tilbøjelig til at blive dækket af den midlertidige sky af uvidenhed.

Der er forskellige grupper af filosoffer, der generelt opdeles i monister og dualister. Monisten tror på enheden imellem den Absolutte Sandhed og det levende væsen, imens dualisten tror på det levende væsen og den Absolutte Sandhed som separate identiteter. Over disse to filosofier står *acintya-bhedabheda tattva*-filosofien, sandheden om samtidig enhed og forskellighed. Denne filosofi blev givet af Herren Sri Caitanya Mahaprabhu i Hans forklaring af *Vedanta-sutraerne*. *Vedanta* er grundlaget for alle filosofiske fortolkninger, og derfor kan *Vedanta* ikke være en bestemt klasse filosoffers absolutte ejendom. En oprigtig søger efter den Absolutte Sandhed kaldes en vedantist. Veda betyder "viden." Et hvilket som helst område af viden er en del af den vediske viden, og *vedanta* betyder den endelige konklusion på alle grene af viden. Ligesom filosofi kaldes videnskaben over alle videnskaber, er *Vedanta* den endegyldige filosofi over alle filosofiske spekulationer.

Tekst 2

Solens brændende varme fordamper vand fra havene, floderne, søerne og vandreservoirerne, og der er kun lidt vand at se noget sted. Folk bliver tørstige og kigger hele tiden resigneret op på himlen efter regn. Men i rette øjeblik begynder regnskyl at falde på jorden, selv på hårde klipper, og landet bliver oversvømmet.

Velfærdsstaten pålægger sine borgere forskellige former for svidende skatter – indkomstskat, salgsskat, ejendomsskat, terminsskat, forbrugsafgift, told og så mange andre skatter. Men i rette tid, når skatterne har hobet sig op og er blevet til en stor sum penge, bruges de på borgernes tarv på forskellige måder. Ikke desto mindre sker det somme tider, at skatteydelserne falder rundt omkring i staten som regn på stenhjertede mennesker, der ikke ved, hvordan de bruger pengene rigtigt, og bortøder dem på sansetil-

fredsstillelse.

Det almindelige menneske tror, at den ulige fordeling af regn repræsenterer naturens vrede over vores syndige handlinger. Det er der et gran af sandhed i. Hvis der således skal ske en ligelig fordeling af de statsindkrævede skatter, behøver borgerne at være pinligt ærlige og moralske. De bør være ærlige i betaling af skatter til staten og bør have ærlige repræsentanter til at stå for administrationen. I den moderne opbygning af demokratiske stater har borgerne ingen grund til at beklage sig, for hele administrationen forestås af folket selv. Hvis folk selv er uærlige, skal det administrative maskineri være korrupt. Selv om en fordømt folkelig regering gives et godt eller smart navn, kan folk ikke have en god regering, hvis de ikke selv er gode, uanset hvilket parti, der står for administrationen. Derfor er en god karakter i bevidstheden hos folk flest den første grundlæggende forudsætning for en god regering og ligelig fordeling af rigdommen.

I fortiden lærte kongerne politisk filosofi fra ideelle lærere, og borgerne fra landsby til landsby blev undervist i principperne for selvrealisering, sådan som de vediske kodekser giver dem for både materiel og åndelig ophøjnelse af samfundet. Derfor var borgerne Gudsbevidste og ærlige i deres handlesæt, og kongerne var ansvarlige for statens velfærd. De samme grundlæggende principper accepteres af de demokratiske regeringer af i dag, for de uansvarlige partier bliver altid stemt ud og må vige magten til fordel for et ansvarligt parti i en bedre regering. I den kosmiske regering er der kun et parti, der består af Guds tjenere, og de ansvarlige guddomme på de forskellige planeter opretholder de kosmiske love i henhold til den Højeste Herres ordrer.

Folk lider alligevel på grund af deres egen dårskab. Hvori består den dårskab? Ifølge *Bhagavad-gita* bør folk udføre *yajnaer* eller offerhandlinger for tilfredsstillelsen af den Højeste. Den Højeste er altgennemtrængende. Derfor må folk lære at udføre *yajnaer* for at tilfredsstille den altgennemtrængende Højeste Sandhed. Der er forskellige *yajnaer,* der foreskrives for forskellige tidsaldre, og i den nuværende jernindustris tidsalder anbefales det *yajna,* der oplyser massernes sind med Gudsbevidsthed. Denne *yajna*-proces kaldes *sankirtana-yajna* eller massebevægelsen til udvikling af menneskets tabte åndelige bevidsthed. Så snart folk slutter sig til denne bevægelse igennem åndelig sang, dans og fest, bliver de automatisk lovlydige og ærlige.

Lydighed er disciplinens første bud. Folk er blevet lovbrydere overfor Guds love, og derfor fordeles hverken regn eller rigdom ligeligt. Et i bund og grund lovbrydende menneske kan ikke have nogen form for gode kvalifikationer. Når lovbrydende ledere leder lovbrydende folk, bliver hele administrationens atmosfære forurenet og farefyldt, ligesom når en blind mand leder andre blinde mænd. Statsskatterne bør derfor bruges på at opbygge karakteren hos folk i almindelighed. Det vil bringe lykke til statens borgere.

Tekst 3

Tiltrukket af elektricitet over hele himlen og drevet af stærke vinde oversvømmer skyerne gradvist jordens overflade for at tilfredsstille de trængende mennesker med vand, der er deres livgivende substans. Skyerne giver mennesket regn som Herrens barmhjertighed, for Herren er venligt indstillet overfor det trængende levende væsen.

Vi bør hele tiden huske på, at Gud altid er venlig imod os. På trods af vores grove ulydighed imod lovene i Guds natur er Herren venlig nok til at sørge for vores opretholdelse. Vand er en af de vigtigste ting, vi har brug for til vores opretholdelse, for uden vand kan vi hverken dyrke mad eller slukke vores tørst, ligesom der er brug for masser af vand til mange andre formål. Derfor har Herren gemt vand på trefjerdedele af kloden og gjort det salt for at konservere det. Saltvand rådner ikke, og det er forsynets arrangement. Herren har sat den kraftfulde sol til at fordampe vandet på planeter som jorden

og destillere det til ferskvand i skyerne og derefter gemme det på bjergtoppene, ligesom vi gemmer vand i højtliggende vandtanke til senere fordeling. En del af vandet nedfryses til is, så det ikke oversvømmer jorden til ingen nytte. Isen smelter gradvist igennem året, flyder ned igennem de store floder og løber ud mod havet for igen at blive konserveret.

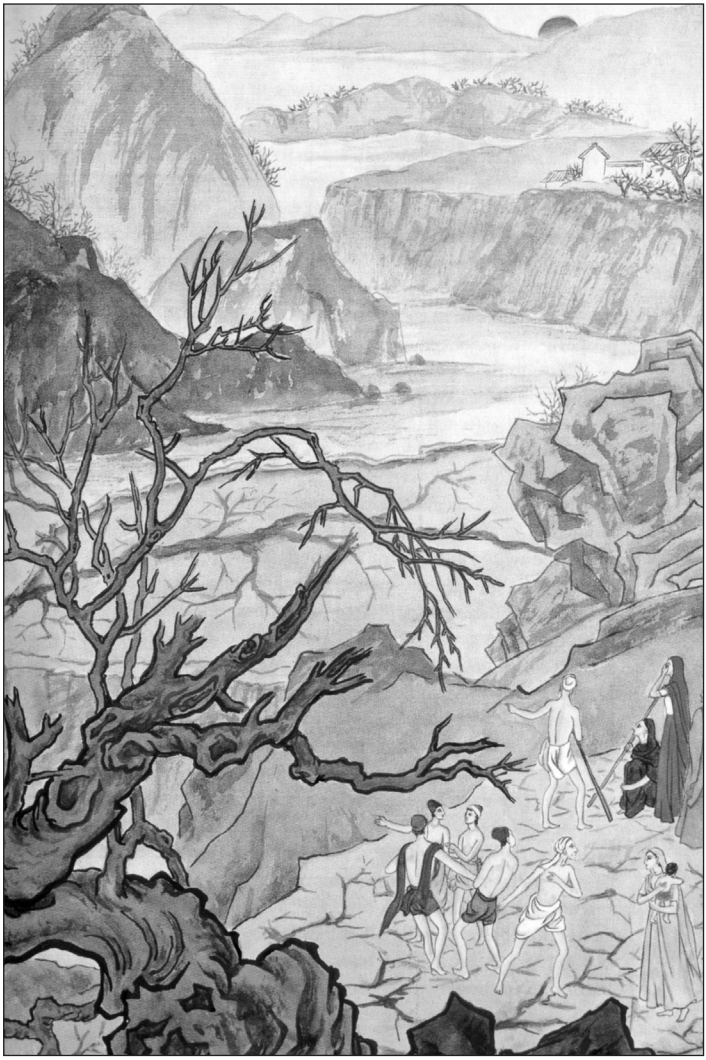

Derfor er lovene i Guds natur hverken blinde eller tilfældige, som mennesker med ringe viden konkluderer. Bag naturens love er Guds levende hjerne, ligesom der altid er en lovgiver bag alle statens love. Det spiller ingen rolle, om vi ser lovgiveren bag de almindelige love eller ej. Vi må indrømme, at der er en lovgiver. Materie kan aldrig agere automatisk uden en bagvedliggende levende hånd, og derfor må vi indrømme eksistensen af Gud, det højeste levende væsen, bag naturens love. Herren siger i *Bhagavad-gita*, at naturen virker under Hans tilsyn. Naturen er kun en kraft, og bag naturen er der et kraftværk og en hjerne, ligesom der bag elektrisk kraft er et kraftværk, hvor alting styres af maskinmesterens intelligens. Den materielle natur fungerer så godt, som den gør det, og ikke blindt på grund af Gud, den højeste kraftfuldes, opsyn. I de vediske hymner (*Atharva Veda*) bekræftes den samme ting. Alle de naturlige love står under Guds opsyn alene.

Herren spreder Sin nåde i form af regn på den svedne jord i tider med frygtelig nød. Han giver regn, når vi praktisk taget er på dødens rand på grund af mangel på vand. Gud er utvivlsomt barmhjertig, men Han giver os Sin nåde, når vi mest har brug for den. Det gør Gud, for ellers glemmer vi Ham, så snart vi får Hans barmhjertighed. Vi bør derfor huske Guds barmhjertighed hele tiden, hvis vi ønsker at undgå lidelse. Vi er for evigt beslægtet med Ham på trods af den ovennævnte tilstand af glemsel. *Bhagavad-gita* bekræfter, at naturens love er strenge, for de styres af de tre forskellige kvaliteter. Men den, der overgiver sig til Herren, overvinder med lethed naturens strenghed. ॐ

Velkommen til Danmark, Narayani Devi Dasi

Af Jatayu Dasa

Kort før frokost den 24. maj gik en 61-årig kvindelig discipel af Srila Prabhupada igennem fordøren til Nava Srivasa Angam-templet i København. Hendes navn var Narayani Devi Dasi, og hun kom for at give et seminar om de fem mest virkningsfulde former for hengiven tjeneste for alle, der havde lyst til at høre hende. Den første dag talte hun om at recitere Hare Krishna, den anden dag om, hvordan man læser skrifterne i et fromt, bønnefuldt sindelag, den tredje dag hvordan vi uddyber vores forhold til Deiteterne, den fjerde dag om at være sammen med Srila Prabhupada, og på den femte dag hvordan man træder ind i Vrindavana-*dhama*.

Narayani er født i Chicago og studerede musik på universitetet i to år, indtil hun mødte sin kommende mand. Udover musik havde hun også talent for at skrive poesi. I 1970 sluttede hun sig til ISKCON, og to år senere flyttede hun til Calcutta, hvor hun gjorde tjeneste fra 1972-1979. Hun tjente i templet i Bombay fra 1982-1988, og siden 1993 har hun været i Vrindavana.

I sommermånederne rejser Narayani verden rundt og giver forskellige seminarer og workshops for hengivne. Dette års tur startede med ti dage i Sverige, og derefter kom hun her til Danmark. Herfra gik turen videre til Irland i tre uger med ovennævnte seminar plus en *japa*-reform-workshop og en klasse i *slokaer*. Efter Irland skal hun til USA, deriblandt Chicago, hvor hendes søn bor.

Under denne rejse har Narayani sin elskede Deitet af Giridhari med sig. Det forbavser nok de fleste at høre, at udover Ham har hun tre andre sæt Deiteter hjemme i Vrindavana.

Indenfor de sidste par år har Narayani skrevet fire bøger. Den sidste udkommer i år i måneden *Kartika* i Vrindavana og hedder "Bhagavad-gita at a glance" ("*Bhagavad-gita* ved første øjekast").

Narayani Devi Dasi

Imens hun var ved at pakke for at rejse videre, spurgte jeg hende, hvad hun mente var Srila Prabhupadas vigtigste instruktion til hans disciple. Uden tøven svarede hun: "Syng det hellige navn, Hare Krishna." Jeg spurgte hende også, hvad hun syntes bedst om ved Danmark. Hun svarede, at det var de hengivnes evne til at lytte opmærksomt. Vi talte også kort om muligheden for kvinder til at agere som *guruer*. Narayani kom med den gode pointe, at det er der desperat brug for, for det vil lette *sannyasierne* fra det pres, som det er for dem at skulle tage sig af deres kvindelige disciple. Før jeg forlod hende ovenpå søndagsfesten, stillede jeg et sidste spørgsmål: "Har du nogle ord til afsked til Danmarks hengivne?" Hendes ord var ikke svære at forudsige, men hun sagde dem med

så fuldstændig en overbevisning: "Syng Hare Krishna og tjen *Srimad-Bhagavatam*."

Det var en fornøjelse af høre Narayani på grund af hendes dybe dedikation til at være en ægte følger af Srila Prabhupada. Hun overbeviste os om, ikke med intelligens eller viden om skrifterne, men med et hjerte fyldt med dybsindige realiseringer af åndeligt liv, at vi skulle bevæge os fremad i vores åndelige liv. På samme tid havde hun en meget mild natur og udstrålede en moderlig ånd. Selv om hun meget intellektuelt citerede vers fra skrifterne for at understøtte, hvad end hun sagde, talte Narayani fra hjertet til vores hjerter og til vores gavn.

Hun besvarede ethvert spørgsmål, der blev stillet hende, med et oprigtigt ønske om at hjælpe vedkommende person til at gøre fremskridt i åndeligt liv, og hun var ikke bange for at prædike meget direkte. Mange gange træder disse avancerede hengivne ind i vores liv, men vi forstår sjældent, hvor vigtige de er med hensyn til at hjælpe os til at se nødvendigheden af at bringe Krishna ind i vores daglige liv. I tilfældet med Narayani Devi Dasi var det åbenlyst for alle, at hun var her for at give os et skub fremad i vores åndelige liv.

Somme tider tænker jeg, at der er for stor afstand imellem den almindelige hengivne og dem, der er avancerede. Selv om de helt sikkert fortjener stor respekt for alt, hvad de har udrettet, er de også personer, som vi alle burde udvikle personlige forhold til. Det var, hvad Narayani gjorde for mig. Hun fik mig til at mærke, at hun var en virkelig person, som jeg kunne have et forhold til baseret på vores fælles ønske om at række ud efter og finde Krishna.

Narayani er en person, hun er moder, og hun er en hengiven, der kom og delte med os de realiseringer, som hun har opsamlet igennem de sidste 40 år. Hun er en simpel og ydmyg sjæl, der har bevist igennem sit eget eksempel, at hvis man blot afhænger af Krishna og bestræber sig med oprigtighed, vil vi alle kunne blive lykkelige i dette liv. Kvinderne følte med det samme, at hun var en beskyttelse for dem, og de tilbød hende spontant deres tjeneste. Narayani var en ting mere, et lille mirakel, der viste, at åndelig fuldkommenhed er indenfor vores rækkevidde.

Når jeg talte med andre hengivne, var vi alle enige om, at hun har en fantastisk evne til at inspirere en hengiven til at forøge hans eller hendes ønske om forbedre sig i hengiven tjeneste. For mit eget vedkommende følte jeg virkeligt den sidste seminardag, at jeg ønskede at tage yderligere skridt i at rense mig selv.

Kommer hun tilbage næste år? Hun svarer måske, imens vi andre med sikkerhed siger ja. ॐ

Lokanatha Goswami: Knyttet til Vrindavana-dhama

Af Jatayu Dasa

Den 15. juli er det Lokanatha Goswamis bortgangsdag

Denne *vaisnava*-tradition, som vi følger, har en overordentlig variationsrigdom med en mangfoldighed af personer, der kommer ind i vores liv som læremestre og perfekte eksempler på rene hengivne af den Højeste Herre, Herren Caitanya Mahaprabhu. Lokanatha Goswami er en ægte åndelig leder i enhver betydning af ordet som en personlig ledsager af Herren og altid absorberet i ren kærlighed til Gud. Han var så avanceret, at Radha og Krishnas *lilaer* altid udspilledes i hans hjerte.

Fra Lokanatha Goswamis tempel, Radha-Gokulananda.

Han var den ældste af *goswamierne* i Vrindavana og rejste konstant rundt over hele Vraja og besøgte de hellige steder, hvor Krishna havde Sine lege. Engang blev Lokanatha Goswami så absorberet i *nama-yajna,* at han fik et dybt ønske om at tjene Herren i Hans Deitets-form. Fordi Lokanatha Goswami var så ophøjet en hengiven, indvilligede Krishna i at opfylde hans ønske og viste Sig foran ham som Deitetsformen Sri Radha-Vinoda.

Deiteten så med det samme på Lokanatha Goswami og bad ham skaffe Ham noget at spise. Blot ved lyden af Herrens ord flød tårer i strømme fra Lokanatha Goswamis øjne, imens han tilberedte Herren noget at spise. Nu var problemet så, hvor han skulle have Deiteten, for Lokanatha Goswami rejste konstant rundt over hele Vrindavanas hellige land. Det endte med, at han bar Deiteten i en stor pose, der hang rundt om hans hals.

Da Vrajas indbyggere så den dybe kærlighed, Lokanatha Goswami havde til sin Deitet, tilbød de af sig selv at bygge hans Deitet et lille hus, men deres velmente tilbud blev venligt afslået. Lokanatha Goswami var så forsagende, at han altid afslog alting, der blev tilbudt ham, medmindre det var absolut påkrævet i Herrens tjeneste. Faktisk var hans forsagelse så dyb, at han bad Krishnadasa Kaviraja, forfatteren til *Caitanya-caritamrta*, om ikke at nævne hans navn i bogen.

Den 15. juli er det denne store *vaisnavas* bortgangsdag. Ved at meditere på hans kvaliteter og bede om hans hjælp kan vi tilegne os den meget ophøjede kvalitet, som materiel forsagelse og ren kærlighed til Herren i Hans Deitetsform er. Disse ophøjede personligheder fra fortiden levede ikke kun dengang, men er også til stede i dag og vil svare ud af medfølelse på enhver hengivens oprigtige bøn om at blive engageret i ren hengiven tjeneste til Sri Krishna. ॐ

Ideer, der forskruede verden

Af Lalitanatha Dasa

Den skotske forfatter Thomas Carlyle blev engang kritiseret for kun at tale om bøger:

”Det er kun ideer, Mr. Carlyle, ideer, intet andet end ideer.”

Carlyle svarede:

”Der var engang en mand, der hed Rousseau. Han skrev en bog med intet andet end ideer. Det andet oplag af bogen var indbundet i huderne fra dem, der lo af det første oplag.” Jean Jacques Rousseau tændte den franske revolution i 1789 med sin bog *L'origine de l'inégalité*.

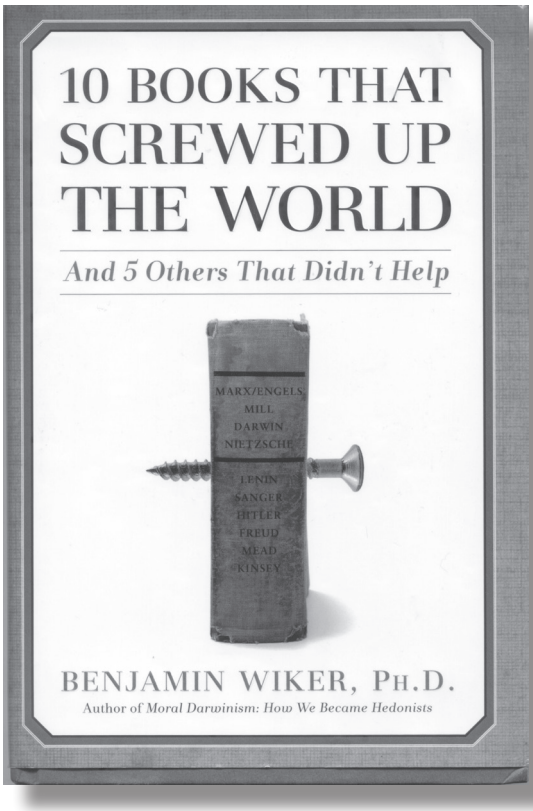

Ideer er mere end verdensfjerne filosoffers diskussioner. Når ideer spredes, har det konsekvenser. Dårlige ideer har dårlige konsekvenser. I den forbindelse udgav en amerikansk professor, Dr. Benjamin Wiker, sidste år en bog, *Ten Books That Screwed up the World* [”Ti bøger, der forskruede verden”], om bøger, som han mener verden ville have været bedre foruden. Jeg har fået bogen til en interessant gennemlæsning og tænkte mig at give noget af den videre i det følgende.

Det sidste århundrede har været vidne til grusomheder imod menneskeheden af uset omfang. Millioner er blevet myrdet i navn af forskellige ideologier, millioner af ufødte børn aborteres af bekvemmelighedshensyn, moralske normer smuldrer og traditionelle åndelige og religiøse værdier sygner. Mange moderne mennesker oplever livet som ensomt, tomt og meningsløst.

Hvad skyldes alt dette? Det er et komplekst spørgsmål, og historikere er generelt meget tilbageholdne med at udpege direkte historiske årsagssammenhænge til strømninger i menneskesamfundet. Men når det er sagt, kommer man ifølge Dr. Wiker alligevel ikke udenom, at nogle personers ideer bærer en uforholdsmæssig stor skyld for disse ting.

Dr. Wiker ser i alt på femten bøger, der forskruede verden eller i hvert fald ikke gjorde den bedre. De første er *Fyrsten* af Machiavelli (1513), *Diskurs og metode* af Rene Descartes (1637), *Leviathanen* af Thomas Hobbes (1651) og *Discourse sur l'origine et les fundaments de l'inégalité* af Rousseau (1755). Herefter går han over til de ti sværvægtere: *Det kommunistiske manifest* af Karl Marx og Friedrich Engels (1848), *Utilitarisme* af John Stuart Mill (1863), *Menneskets afstamning* af Charles Darwin (1871), *Hinsides godt og ondt* af Friedrich Nietzsche (1886), *Staten og revolutionen* af Lenin (1917), *The Pivot of Civilisation* af Margaret Sanger (1922), *Mein Kampf* af Adolf Hitler (1925), *En illusions fremtid* af Sigmund Freud (1927), *Coming of Age in Samoa* af Margaret Mead (1928) og *Sexual Behavior in*

the Human Male af Alfred Kinsey (1948). Som prikken over i'et afsluttes med *The Feminine Mystique* af Betty Friedan (1963).

Disse bøger har påvirket verden dybt, ofte med destruktive konsekvenser som resultat. Nogle er skyld i millioner af menneskers død, andre gjorde politikere skrupelløse, og nogle gjorde Gud og religion irrelevant og underminerede traditionelle moralske normer.

Næsten alle forfatterne med undtagelse af Descartes var åbenlyst eller skjult ateistiske og bidrog i væsentlig grad til den nu dominerende materialisme. Deres essentielle budskab kan reduceres til, hvad Krishna udtaler i *Bhagavad-gita*:

"De siger, at denne verden er uvirkelig og uden noget grundlag, en verden ingen Gud har nogen magt over. De siger, at den er skabt af et ønske om sex og har ingen anden årsag end begær." (*Bg.* 16.8)

Hobbes' skabelsesmyte

Thomas Hobbes er en af de første i en række af rendyrkede materialister, en 1600-tals forløber for Marx, Darwin, Nietzsche osv. Påfaldende ved Hobbes var, at han havde sin egen skabelsesmyte: ifølge ham levede menneskene oprindeligt i en dyrisk naturtilstand. Der var intet godt eller ondt, ingen moral, og Gud indgår ikke i hans myte. I denne naturtilstand var alle modstandere af alle. Vi har ingen anden natur end den dyriske overlevelsesdrift og stræben efter nydelse på andres bekostning, og det er der intet galt i. For at holde denne dyriske natur i ave og opfylde vores ønsker, er vi dog nu nødt til at indgå i en "social kontrakt," hvis overholdelse skal overvåges af en stærk regent, "leviathanen."

Bemærk, at Hobbes' skabelsesmyte var ren fantasi. Han havde intet objektivt at understøtte den med, for han levede, før arkæologien opstod som videnskab i begyndelsen af 1800-tallet. Hans myte var kun en udledning af hans materialistiske verdensbillede. Men selv om det var ren fantasi, var det en kraftfuld fantasi, der formede senere tiders menneske- og naturopfattelse. Her vil nogle måske indvende: "Hobbes kan ikke have været helt ved siden af, for de næste århundreders naturforskere bekræftede faktisk Hobbes' skabelsesmyte." Men hvem ved, om det ikke blot var de næste generationer af materialister, der selv blev enøjede af Hobbes' skabelsesmyte og kun så og søgte efter det, der bekræftede deres Hobbes'ke ideer.

Det er vigtigt at forstå, hvilken rolle sådanne skabelsesmyter spiller. Vores personlige liv og den verden, vi skaber, formes af vores ideer om, hvem vi er, hvad formålet med livet er, hvordan vi bliver lykkelige, hvad frihed er osv. Alt dette udspringer igen fra vores ide om, hvor verden kommer fra. For eksempel skaber en materialistisk skabelsesmyte materialistiske mennesker og et samfund med materialistiske værdier.

Udover sin materialistiske skabelsesmyte spredte Hobbes en anden kedelig ide. Han hævdede, at i naturtilstanden, hvor der ingen moral er eller nogen lov og regering, har vi alle RETTEN til at få, hvad vi vil have. Vi har krav på at få det, vi vil have.

Måske er det uklart, hvor problematisk denne ide er. Måske er vi så gennemsyrede af Hobbes, at vi ikke kan forestille os noget andet. Men sådan har mennesker ikke altid tænkt. For eksempel opererer vedisk livsforståelse ikke med rettigheder, men med *dharma*, ens "religiøse pligt," som man er forpligtiget til overfor Gud og overfor andre mennesker. Her er en lavpraktisk pointe selvfølgelig, at hvis alle koncentrerer sig om at gøre deres pligter overfor hinanden, er der ingen problemer. Men hvis vi hver især kun tænker på at kræve vores rettigheder og ikke gør vores pligter, får ingen, hvad de har krav på.

Går vi lidt dybere ved at studere begreberne "nyder" og "tjener," der er centrale i vedisk filosofi, lærer vi, at Krishna, Gud, er naturligt den eneste nyder, og alle vi andre evige sjæle er naturligt Hans evige tjenere. Vi er af natur indirekte nydere, ligesom en moder nyder ved at give sit barn nydelse og ikke ved selv at nyde. Ligesom hånden kun kan nyde ved at give mad til maven og ikke kan nyde direkte, er den eneste måde, vi kan nyde på, at give Krishna nydelse. I *Bhagavad-gita* bemærker Krishna derfor, at

Arjuna har kun én rettighed, nemlig hans ret til at gøre sin pligt uden at nyde af resultatet af sit arbejde.

Da Hobbes' ide om, at vi er nydere (som han deler med de andre skændige forfattere i Wikers bog), strider imod vores egentlige natur, gør hans ideer os kun mere ulykkelige, selv om han ligesom andre filosoffer blot i bedste hensigt forsøger at komme med et bud på, hvordan mennesket kan blive lykkeligt.

Rousseaus frihed

Det er interessant at gå videre til Rousseau, der skriver omkring et århundrede efter Hobbes. Rousseau deler Hobbes' materialisme, og Gud kommer heller ikke på tale hos ham. Men ifølge Rousseau var vores oprindelige tilstand ikke kaos og lidelse som hos Hobbes. Det var tværtimod vores lykkeligste tid. Vi vandrede omkring som frie dyr uden bånd og tyngede ikke hinanden med følelse af ansvar, moral og forpligtigelse. Vi var lykkelige, for vi havde ikke andre ønsker og behov end at tilfredsstille trangen efter at have sex, spise og sove. For Rousseau er vi af natur som aber, der frit kan vandre rundt og have sex med hinanden, når vi har lyst til det (den ide opstod længe før Darwin).

Rousseau sådede hermed et materialistisk frihedsbegreb, der siden har haft stor indflydelse. Ifølge hans ide om frihed står vores frihed og lykke i modsætning til andre mennesker og til samfundet. For Rousseau er samfundet en unaturlig ting. Ægteskab, familietilknytning og forældrekærlighed er også unaturlige og årsag til vores lidelse. Pligt og tjeneste er byrder. Børn er ikke en gave, men en byrde. Det gør også Rousseau til abortens fader, og verden er nu fuld af Rousseau'er. Hvis man skal sige noget godt om Rousseau, må det være, at han i det mindste levede efter sin filosofi. Han svælgede i elskerinder. Med en af dem fik han fem børn, som han alle stillede udenfor et børnehjem, hvor de sandsynligvis døde, hvilket ikke gav ham skrupler.

Dr. Wiker kalder Rousseau for makaber, og hans makabre ideer har været årsag til utallige lidelser. Hans frihedsbegreb er så fjernt som noget fra den vediske ide, hvor frihed er muligheden for at indgå i tætte venskabs- og kærlighedsforhold til andre ved at tjene, give og glæde og ikke at være en hensynsløs Rousseau.

Materialismen i lys lue

Tanker som Rousseaus pustede liv til den materialisme, der brød i lys lue i midten af 1800-tallet med Marx, Darwin og andre. Konsekvenserne var omfattende. Traditionelle religiøse og moralske værdier gled gradvist ud, og mennesker begik grusomheder imod hinanden i endnu større grad end tidligere.

Marxismen alene endte med at koste mindst 200 millioner mennesker livet som ofre for utopien om et kommunistisk paradis. Nogle vil sige, at Marx blev misforstået af andre og ikke kan bebrejdes for de fatale konsekvenser, forsøget på at opfylde hans utopi havde. Den køber Wiker ikke. En ideologi, der inspirerede en Lenin, en Stalin, en Mao og en Pol Pot til at begå større forbrydelser imod menneskeheden end andre nogensinde har gjort, kan ikke gå fri som blot misforstået. Der er noget fatalt sygeligt ved Marx' ideer. Måske er det ideen om, at det overhovedet er muligt at gøre denne materielle verden til et paradis, og at dette mål helliger midlerne så meget, at man finder det berettiget at ofre alle, der står i vejen for dette mål.

En anden kæde af grusomheder udsprang fra eugenikken eller racehygiejnen, der begyndte med tvangssteriliseringer af tusinder og endte med nazisternes udryddelse af millioner af "uegnede" mennesker. Darwin kommer man ikke uden om her.

Nogle vil dog sige, at Darwin ikke kan stilles til ansvar for eugenikken, for den lå i tiden, og Darwin var blot et produkt af sin tid. Men Darwin skabte sin tid! Selv om han ikke kan bebrejdes for hele materialismen, der reducerer mennesker til kemiske reaktioner, ændredes alting dramatisk med ham, og eugenikbevægelsen udsprang direkte fra Darwin og darwinismen.

Darwins værste bog var ikke *Arternes Op-*

rindelse, men *Menneskets Afstamning* fra 1871. Hvis man kun læser *Arternes Oprindelse*, kan man tro, at andre blot misbrugte Darwins rent biologiske teori og uberettiget overførte den på mennesker. Men i *Menneskets Afstamning* forklarer Darwin selv uden omsvøb, hvad evolutionsteorien betyder for mennesker. Hvis alle karaktertræk kommer fra naturlig udvælgelse, og mennesket blot er et andet dyr, og hvis man kan avle på andre dyr for ønskværdige karaktertræk, er slutningen ifølge Darwin, at man også kan avle på mennesker. Og omvendt, hvis man kan fjerne uønskede træk hos dyr igennem avl, kan man også fjerne dem hos mennesker på samme måde. Ifølge Darwin ville det være tåbeligt ikke at gøre det.

Darwin kaldte de forskellige racer for underarter. Siden de kan avle med hinanden, er de endnu ikke forskellige arter, men med tiden vil de blive det ifølge ham. Hvordan? Racerne vil konkurrere med hinanden, og de overlegne racer vil udslette de svagere racer. Om de historisk nødvendige forandringer, der sker igennem racekonflikter og konkurrence imellem arter bemærkede Darwin, at den fremtidige forandring vil efterlade et større gab end det nuværende med arter, der er højere end den race, der nu er den højeste (som tilfældigvis er den hvide race, inklusive Darwin), og de lavere racer vil forsvinde.

Darwin lagde ikke skjul på, at han mente, at negre og indfødte australiere ligger i bunden af den evolutionære skala og er tættere på aber end den hvide mand. De vil uundgåeligt blive udslettet, som evolutionen skrider frem. Herfra er der ikke langt til at konkludere, at siden det alligevel er naturens gang, hvorfor så ikke hjælpe naturen på gled? Det hverken sagde eller mente Darwin, men andre var hurtige til at samle den tanke op efter ham.

Under alle omstændigheder er racisme ren videnskab for Darwin. I fortiden skete evolutionen igennem konflikt og udslettelse imellem racerne. Nu har menneskene bragt kampen for overlevelse til ophør, men skal evolutionen fortsætte, må menneskene indføre en mekanisme til erstatning for den naturlige udvælgelse. Derfor argumenterede Darwin for bevidst avl på mennesker med favorisering af stærkere og udelukkelse af laverestående mennesker. Altså eugenik.

Fra Darwin til Nietzsche, Sanger og Hitler

Historisk set spredtes eugenikken efter Darwins tid blandt ledende intellektuelle og videnskabsfolk, der hverken skammede sig over det eller forsøgte at gemme det af vejen. En af dem var Nietzsche. Han var grundlæggende darwinist og skruede blusset endnu mere op under Darwin. Forskellen imellem dem var, at Nietzsche ikke talte om kampen for overlevelsen, men om viljen til magt. Ifølge ham er der intet godt eller ondt, men kun viljen til magt, som han anså for at være naturens vigtigste kraft. Løven brøler, dræber sin rival og spiser dens unger. Det store træ overskygger de mindre træer og kvæler dem. For Nietzsche er dette et princip i livet, og det skal fremelskes i menneskesamfundet, hvis menneskeheden ikke skal hensygne i evolutionen. Medfølelse, barmhjertighed og hensyn til andre er udtryk for svaghed. Vi må give de bedste og mest kvalificerede, hvad de har brug for, så de kan manifestere deres indre magt og drive evolutionen fremad. Det hele handler om evolution. Springet til Hitler er ikke langt.

En lidt senere person i eugenikkens mørke historie var Margaret Sanger, en indflydelsesrig "amerikansk kvindeaktivist," som et leksikon beskriver hende. Hun var en fanatisk evolutionist og endnu mere fanatisk fortaler for eugenik. En uindviet vil have svært at se, om visse passager fra hendes hånd er fra hende eller fra Adolf Hitler. Hun skrev: "Vi er nødt til at skabe en race af renavlede mennesker." Fra *Pivot of Civilisation*: "Vi er nødt til at eliminere menneskehedens dødvægt."

Sanger var besat af "undermålerne." Undermålerne er ved at overtage verden og trækker menneskets evolution ned. Ifølge Margaret Sanger skulle sådanne mennesker aldrig have været født, og nu de er født, skal de ikke have

lov til at få børn. Hun talte ikke om at sende dem til gaskamrene – hun skrev nogle år før Hitler – men hun var en drivkraft bag tvangssteriliseringslovene.

Hvor mange mennesker skulle ifølge Margaret Sanger ikke have levet? På et tidspunkt nævnte hun omkring 10% af befolkningen. Ved en anden lejlighed var det 30%. En tredje gang mente hun, at 45% af amerikanerne var undermålere og ikke burde have lov til at få børn. 50 mio. mennesker? 75 mio. mennesker? Hvert andet menneske skulle ikke være født? Hvor sygeligt det forhåbentligt lyder i vores ører, mente hun det alvorligt og fik mange til at mene det med hende.

Læs dem!

Som sagt i begyndelsen er historiske årsagssammenhænge svære at fastslå, men går der alligevel ikke, som Dr. Wiker påpeger det, en kronologisk tråd fra Renæssancens tænkere frem til det 20. århundrede? Først udelukkede personer som Hobbes Gud fra billedet og reducerede liv til materie og mennesker til dyr. Gradvist udartede denne opfattelse sig, så vi til sidst står med en Sigmund Freud, der hævder, at al religion udspringer af et ødipuskompleks, eller Alfred Kinsey, der lige så pseudovidenskabeligt slår til lyd for, at enhver form for pervers sex er helt naturlig.

Hvad skal vi stille op med disse bøger, som katalyserede denne udvikling? Brænde dem? Censurere dem? Det er præcis, hvad Wiker ikke ønsker. Han vil have, at vi læser dem! Han vil have os til med egne øjne at opdage, hvor vor tids dårlige ideer kommer fra. Måske vi så også genkender dem i os selv, for de gennemsyrer moderne kultur i den grad, at mange af os ikke engang er bevidste om dem.

Ten Books That Screwed up the World, Dr. Benjamin Wiker, Regnery Publishing, Washington DC, USA, copyright 2008. ॐ

Hare Krishna Hare Krishna Krishna Krishna Hare Hare
Hare Rama Hare Rama Rama Rama Hare Hare

ISKCON-universitet åbner i Finland

Af Lalitanatha Dasa

Hare Krishna-templet i Helsinki, Finland, har føjet et nyt program til de allerede mange Krishna-bevidste aktiviteter, der foregår i vores nordiske naboland. Templet holder til i lokaler på anden sal i et baggårdshus ikke langt fra Helsinkis centrum. Forholdene er lidt trange, men det hindrede ikke templet i den 13. juni 2009 at indbyde til en åbningsceremoni med traditionelt vedisk ildoffer for at markere, at templet nu fremover også er et vedisk universitet. Det lyder meget ambitiøst, og det er det også.

Dandaniti og jeg var heldige at være med til både åbningsceremonien og den efterfølgende uges seminar, hvor templet og 22 tilmeldte studerende tog forskud på universitetsprogrammet med undervisning af Bhakti Vidya Purna Swami og en håndfuld hengivne lærere fra Bhaktivedanta Academy i Mayapur, Indien. Forelæsningerne omfattede emner som vedisk filosofi, kultur og uddannelse, litteratur, bengalsk kogekunst, yoga, ayurveda mm.

For ti år siden blev Bhaktivedanta College grundlagt i Budapest, Ungarn, som verdens hidtil eneste universitetsinstitut, der drives af hengivne. Bhaktivedanta College tilbyder kurser og uddannelser i Krishna-bevidsthed og vedisk filosofi og kultur med mulighed for tildeling af anerkendte universitetsgrader inklusive Ph.d'er til sine studerende. Bhaktivedanta College finansieres af den ungarnske stat og har nu 350 studerende. Det nye vediske institut i Helsinki er oprettet som en officiel gren af Bhaktivedanta College og kan på samme måde fremover tilbyde studerende undervisning og anerkendte akademiske grader i Krishna-bevidsthed.

Åbningen af det nye institut er den foreløbige kulmination på mange års kultivering af uddannelses- og universitetsmiljøet, et område, hvor de finske hengivne nok er blandt de førende i verden. Hengivne har givet skoleprogrammer i de sidste 25 år, er officielt godkendte til at undervise i de offentlige finske skoler og har mange engagementer i universitetsmiljøet. Mere end 10.000 studerende stifter hvert år bekendtskab med Finlands Hare Krishna-hengivne.

Universitetet åbnes med ildoffer

I 2002 blev Tattvavada Dasa, tempelpræsident i Helsinki, indbudt til at hjælpe det finske parlament med en ny religionslov. Ifølge FN's artikel 27 har hvert barn retten til at blive undervist i dets egen religion. Denne FN-artikel håndhæves ikke i ret mange lande, men det finske parlament vedtog efter en lang debat, at hvis der i en by er mindst tre børn fra en bestemt religion, kan forældrene forlange, at deres lokale skole skal

undervise deres børn i den religion. Som resultat har alle officielt registrerede religioner inklusive Hare Krishna ret til at undervise deres egne børn i de offentlige skoler. Således underviser Tapo Divyam Dasa hver uge syv skoleklasser rundt om i Helsinki i Hare Krishna-religion, og en anden hengiven, Muniraja Dasa, er også fast lærer i nogle skoleklasser hver uge. Tapo Divyam mener, at dette er ret unikt for hengivne over hele verden.

Selv om lovginingen har været med dem, er de hengivne ifølge Muniraja ikke kommet sovende til den gunstige situation. Den er resultatet af et stort arbejde og specielt af den indsats, Suhotra Maharaja lagde i Finland igennem mange år. Han trænede de hengivne i, hvordan man begår sig i det akademiske miljø. Specielt betonede han, at man ikke kan komme for at omvende andre, når man har at gøre med materielt lærde personer. Det, hengivne skal gøre, er at tiltrække dem til deres viden og gode kvaliteter.

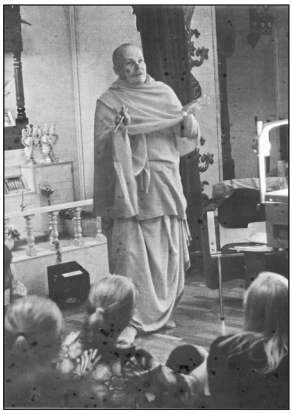

Tattvavada fortæller studerende om Krishna.

Suhotra Maharaja forlod kroppen for to år siden, men før den tid besøgte han igennem fem-

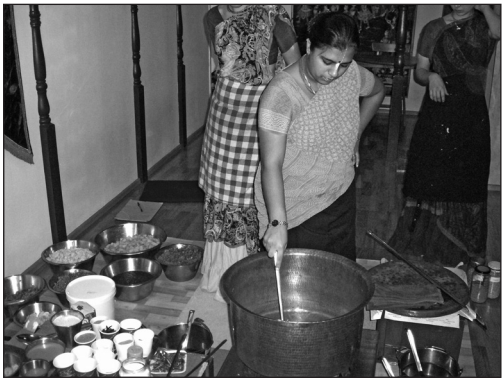

Madlavning med Sri Radhe fra Mayapur var et af kurserne i ugen

ten år hvert år Finland for at møde akademikere og holde forelæsninger på universiteter over hele Finland. Han vandt respekt overalt igennem sine bøger og filosofiske præsentationer. Nogle universiteter bruger stadig hans bøger som lærebøger.

Nu forelæser finske hengivne fast på seks af landets ti universiteter såvel som på seminarier, gymnasier og andre videregående skoler, hvor de når imellem 7-8.000 studerende hvert år. I tilgift får templet årligt besøg af 3-4.000 skoleelever og studerende, så antallet kommer op på mindst 10.000.

”Da vi begyndte at forelæse på universiteterne,” fortæller Tattvavada Dasa, ”troede vi, at det ville være meget vanskeligt at komme ind på dem. Men nu efter sytten år er vores største problem at finde tid nok til alle de steder, hvor de ønsker os.” ॐ

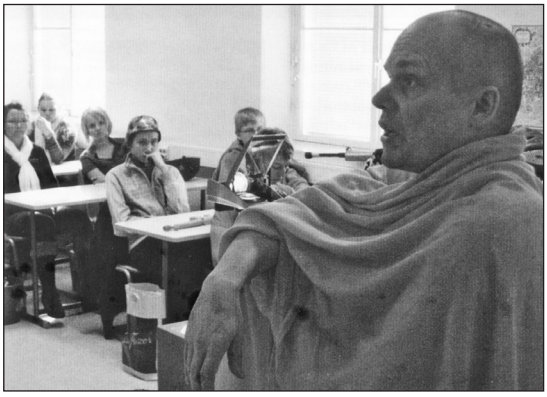

Tattvavada på skolebesøg

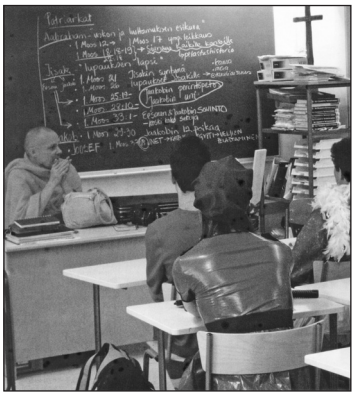

Prasadam seva

Af Dandaniti Devi Dasi

Som nævnt andetsteds i bladet deltog min mand og jeg for nylig i et madlavningskursus i Finland med lederen af pigernes *gurukula*-dagskole i Mayapur i Indien, Sri Radhe Dasi. På kurset lærte vi ikke blot bengalsk, italiensk og kinesisk kogekunst, men også at servere *prasadam*. Serveringen er lige så vigtig som tilberedningen. Selv meget enkel *prasadam* kan smage himmelsk, hvis den bliver serveret med kærlighed og opmærksomhed.

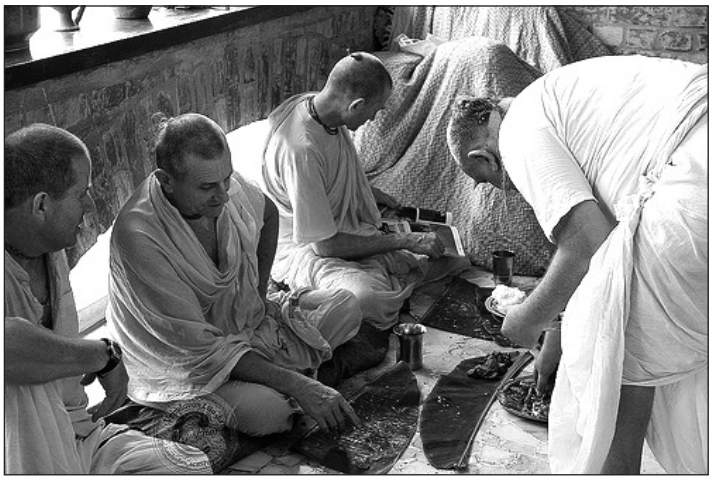

Hengivne bliver serveret prasadam

Jeg har sammenfattet nogle af de vigtigste punkter vedrørende servering. Noget af det følgende skal afpasses efter, om der serveres for mange eller få gæster. Her har jeg hovedsageligt haft servering til en stor søndagsfest i tankerne.

1. Krishna-*prasadam* er ikke-forskellig fra Krishna og bør serveres og æres med stor respekt og ydmyghed. Det er et privilegium at få lov til at servere og modtage *prasadam*. Husk, at *prasadam* er ikke almindelig mad, og hengivne er ikke almindelige personer.

2. Før man starter, bør lederen af serveringen regne ud, hvordan dagens *prasadam* serveres bedst, specielt hvis det er en stor fest, og sørge for, at tjenerne og serveringen er ordentligt organiserede.

3. Gulvet bør vaskes, før serveringen starter, specielt hvis mange mennesker har gået rundt i *prasadam*-området. Gør det i god tid, så gulvet kan nå at tørre, inden serveringen starter.

4. Sørg for, at der er *prasadam* til dem, der serverer. Tjenerne bør være ivrige efter og villige til at servere alting ud, selv om der ikke skulle være noget tilbage til dem. Men kokken eller værten skal sørge for, at der er nok *prasadam* enten ved at stille noget til side på forhånd, eller ved at sørge for, at resten reserveres til tjenerne, når han under serveringen ser, at en ret er ved at slippe op.

5. Værten eller kokken bør ikke spise, før alle gæsterne er færdige og tilfredse. Men det anbefales, at kokken prøvesmager retterne, før de serveres, så alt er i orden. Det gøres, når ofringerne kommer ud fra alteret. En lille skefuld af alting er nok. Tilsæt så ekstra salt eller sukker, hvor det er nødvendigt. Retter, som skal serveres varme, bør også faktisk være varme, når de serveres. Samtidigt må de helst ikke blive genopvarmet efter at have kølet af. Kokken må altså sørge for, at de bliver holdt varme, indtil de serveres.

6. Tjenerne plejer heller ikke at spise før gæsterne, men somme tider bør de gøre det, hvis de er for sultne til at servere med et fredfyldt sind. Hvis man ikke kan vente med at få lov til at sætte sig og selv spise eller er bekymret for, at der ikke bliver noget tilbage, kan man ikke servere ordentligt. Da er det bedre at spise lidt, dog uden at spise for meget, før serveringen. Det bør gøres i en ånd af at ville tjene de hengivne bedre. Undgå så vidt muligt at tage *prasadam* foran gæster eller tjenere, der ikke spiser før serveringen.

7. Ideelt set bør *prasadam* serveres af avancerede hengivne, der er rene i sind, krop, vaner og tøj. Måske ser vi ikke os selv som avancerede, men imens vi serverer *prasadam*, bør vi forsøge at have disse kvaliteter. Vi bør respektere *prasadam* og servere den på en måde, der glæder Krishna og *vaisnavaerne*.

8. Det vediske system er, at gæsterne sidder på gulvet i rækker med to rækker overfor hinanden. Dog skal der selvfølgelig tages hensyn til gamle mennesker og andre, der ikke kan sidde på gulvet eller ikke er vant til det. Hvor det er nødvendigt, arrangerer man borde og stole til dem.

9. Som det første skal der lægges et sæde eller en pude ud til alle. Kast ikke puderne på gulvet og skub dem på plads med fødderne. Gå ned i knæene og arranger sæderne med hænderne. De bør lægges i lange, lige rækker med to rækker overfor hinanden med plads nok til, at folk kan sidde behageligt, og tjenerne kan gå imellem rækkerne.

10. Man bruger altid højre hånd til servering, og serveringsskeen drejes mod venstre, når man lægger *prasadam* på tallerkenen. Brug skeer, der er praktiske til formålet.

11. Server så stille og effektivt som muligt. Rør aldrig *prasadam* eller *prasadam*-skåle med dine fødder. Træd heller ikke hen over *prasadam* eller personer, der indtager *prasadam*!

12. Server i zigzag imellem de to rækker. Man serverer altså ikke hele den ene række først for derefter at vende tilbage i den anden. Man serverer en eller et par stykker i den ene række, vender sig om til den anden række og serverer en eller et par stykker, vender sig igen om til den første række osv. Det gøres for at gæster ikke skal sidde og se dem overfor spise, imens de selv må vente.

13. Server på hug ved at gå ned i knæene med ret ryg. Server ikke bukket fremover med strakte ben og bagdelen op i hovedet på personen i rækken bag dig. Hvis du ikke kan gå fremad, når du er nede i knæ, må du rejse dig, gå frem til næste gæst og igen gå ned i knæ. Udover at være kultiveret er det også god gymnastik og det sundeste for ryggen.

14. Hvem skal serveres først? Det er i orden at servere alle samtidigt, men særlige æresgæster (*guruer, sannyasier* osv.) skal have først, og ingen begynder at spise, før de er begyndt. Bortset fra det kan man servere gamle mennesker, ældre hengivne og børn først. I større grupper starter man naturligt fra en ende af.

15. Hvis tallerkenen er delt op i flere rum, vender man det største rum imod personen, der spiser. Stil alle tallerknerne på samme måde. En eventuel ske lægges i højre side af tallerkenen, ikke på gulvet. Stil kop eller glas ovenfor og til højre for tallerkenen.

16. SERVERINGSRÆKKEFØLGE. Start med at lægge salt og eventuelt peber og et citronstykke øverst på tallerkenen (hvis det bruges). Der serveres først salat sammen

med ris og brød som *chapati* og *puri*. Sidstnævnte serveres løbende under hele måltidet. Ris bør ikke serveres med en dyb ske, men skrabes af i et tyndt lag med en flad ske fra serveringsskålens top. Ris anbringes på tallerkenens højre side eller i midten. Hvis der er *dal*, hældes det ovenpå risen. Herefter serverer man *sabji'er* (grønsagsretter). Først tørre *sabjier*, derefter våde *sabjier*, og først de mere enkle *sabji'er* efterfulgt af de mere overdådige. Spinat eller *sak* serveres til at begynde med. Server altid ris løbende med *sabji'erne*, en lille smule, hver gang en ny *sabji* serveres. Chutneyer og *raita'er* følger efter *sabji'erne*. *Pakora* og andet tilbehør kan lægges på tallerknerne til at begynde med og også serveres samtidigt med chutneyen.

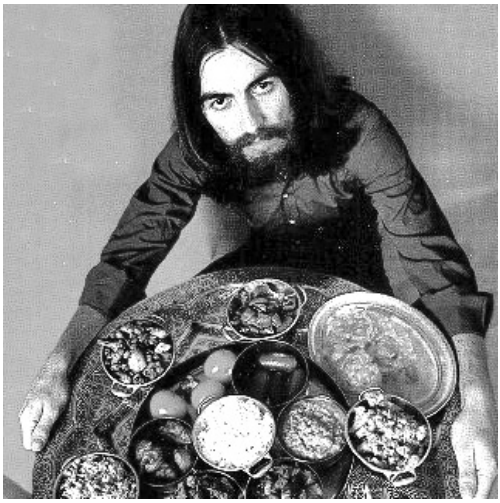

George Harrison serverer prasadam

17. Drik serveres fra starten af. Det er godt at have én person til at gå rundt med drik hele tiden. Det kan eventuelt være en, der ikke har så megen erfaring med at servere.

18. Server, hvis det er muligt, de søde desserter på deres egen tallerken, og ikke oveni, hvad der er tilbage af det flydende af *sabji*, chutney, *raita* osv. Serveringsrækkefølgen er sød, sødere, sødest.

19. Hvis en gæst i begyndelsen beder om meget af en bestemt ret, men du ved, at der er fire *sabjier* mere og masser af dessert, kan du venligt gøre gæsten opmærksom på det.

20. Lad ikke *prasadam* falde fra stor højde, men læg den roligt ned uden at røre ved tallerkenen. Læg *prasadam* et sted, hvor der er frit på tallerkenen, ikke ovenpå saltet, eller hvad der allerede er serveret. Brug din sunde fornuft. Hvor ville du helst selv have det lagt, hvis du var gæsten?

21. Hvis en gæst beder om at få mindre end det, der er på serveringsskeen, træk da skeen tilbage og lad lidt falde tilbage i serveringsskålen. Forsøg ikke at servere en lille smule fra en fuld ske. Mere end hvad der ønskes kan falde af, og det, der bliver tilbage på skeen, anses for at være levninger fra den person.

22. Hvis serveringsskeen rører gulvet eller en tallerken, bør den omgående vaskes (eller smides væk!). Lad aldrig dine hænder røre ved en tallerken, gulv eller spiseservice, imens du serverer. Løft ikke kopperne op for at hælde drik eller *srikhand* i dem. Rør heller ikke ved din mund, hår, fødder eller nedre del af kroppen.

23. Retter, der serveres med hånden, må ikke kastes på tallerkenen, men lægges pænt uden at der røres ved tallerkenen. Hvis man f.eks. serverer *chapatier*, lader man ikke en *chapati* røre ved tallerkenen, imens man selv holder i den. Slip den forsigtigt en centimeter over tallerkenen. Undgå så vidt muligt, men uden at virke stødende, at servere *prasadam* direkte i folks hænder, medmindre det er små mængder af *mahaprasadam*.

(Fortsættes side 23)

Hus til leje

De næste to år har vi planer om at bo et andet sted end Skamstrup, så vi vil gerne leje vores hus ud fra omkring 1. september eller 1. oktober. Hvis du/I har lyst til at bo fantastisk og naturskønt på landet med eget lavenergi hus og gennemført, selvforsynende økologisk have, så er det noget for jer. Beliggenhed: Vestsjælland imellem Holbæk og Kalundborg i udkanten af lille landsby, tre kilometer til skole, børnehave, indkøb og tog til København hver time. Kontakt os på tlf. 59271930 eller e-mail lalitanatha@krishna.dk.

Dandaniti Devi Dasi og Lalitanatha Dasa.

Ordliste

acarya: mester, der lærer igennem sit eget eksempel
asrama: livsorden bestemt i forhold til ens stadie i livet. Tempel eller kloster. De hengivnes private område i et tempel. Tempelskole, hvor eleverne bor i skolen
bhajana: tilbedelse. (overf.) stillesiddende sang (af Hare Krishna)
bhakti: hengivenhed. Hengiven tjeneste
brahmana: en person fra den første af de fire samfundsklasser, den intellektuelle
chante, chantning: fordansket fra engelsk 'to chant', der betyder at synge eller recitere
Deitet: (fordanskning af 'Deity':) Guddom. Hellig statue af Krishna.
dharma: natur, pligt. Populært oversat som religion
ekadasi: den ellevte dag efter fuld- eller nymåne
Gaudiya-vaisnavisme: Caitanyas religiøse tradition
gopi: kohyrdepige. Krishnas mest fortrolige hengivne i Vrindavana
grhastha: en husholder eller gift menneske
harinama: Guds hellige navn, (overf.) optog med sang af Krishnas hellige navne (egentlig 'harinama-sankirtana')
japa: lavmælt fremsigelse af et mantra (ordret: mumlen).
japa-mala: kæde, man tæller på under japa
Kali-yuga: den nuværende tidsalder, den fjerde af de fire tidsaldre. Den mest faldne og materialistiske tidsalder.
karmakanda: den frugtstræbende handlings vej
kichari: sammenkogt ret med ris, dal-bønner, grøntsager og krydderier
kirtana: forherligelse, sang af Hare Krishna (overf.) kombineret med dans
maya: illusion, kraft, energi. Oftest: Krishnas illusoriske energi
nama-hatta: gruppe af hengivne, der mødes hjemme hos sig selv
prasadam: (overf.) mad, der er ofret til Krishna. Ordret betydning: barmhjertighed
Ratha-yatra: traditionel vognfestival, specielt kendt fra Jagannatha Puri
sadhu: en hellig mand
samadhi: bruges her i betydningen mindestempel for en stor person efter hans død
sankirtana: fællessang af Hare Krishna. Caitanya Mahaprabhus bevægelse kaldes også sankirtana-bevægelsen. sannyasa: den forsagende livsorden
sannyasi: munk i forsagelsens livsorden
sastra: de åbenbarede skrifter
vaisnava: en hengiven af Visnu eller Krishna. Refererer også til 'monoteist'.
yajna: offerhandling
yatra: 'tempel' i betydningen organisation, institution eller menighed. Også festival, samling.
yogi: en, der praktiserer yoga, at forbinde sig med den Højeste

For og Børn
barnlige Sjæle

Sort lørdag

Ved
Dandaniti
Devi Dasi

Shani er hersker over planeten Saturn, der har en særlig indflydelse om lørdagen. Derfor kaldes denne dag for Shani-var. Det engelske ord "Saturday" kommer også fra Saturn.

Shani er søn af solguden Surya og hans hustru Chaya. Shani anses for at være en streng, men dygtig lærer, der står for tålmodighed, disciplin, ydmyghed, koncentration og udholdenhed.

Shani har en mørk lød og bærer almindeligvis sort eller mørkeblåt tøj. Han ses ridende på en sort krage, og i hænderne bærer han et sværd, en bue, en pil og en trefork. Somme tider siges det, at han bærer to daggerter og en perlekæde (*japa-mala*). ॐ

Det Krishna-bevidste køkken

Transcendental madlavning og kogekunst

Ved Dandaniti Devi Dasi

Ekadasi-lasagne

Her er en mættende og velsmagende ret, der gør *ekadasi*-dagen til en ren fest. Det bedste er selvfølgelig at bruge friske tomater, ellers kan to dåser flåede tomater gøre det. I stedet for frisk spinat kan bruges andre dejlige grønne blade såsom brændenælder, skvalderkål, bladbeder eller, som en variation, squash i skiver. Der er flere udgaver af vegetarisk mozzarellaost. Kig efter en, der er lavet med mikrobiel løbe. Nogle hengivne foretrækker hjemmelavet panir frem for købeost. I så fald skal paniren tilsættes lidt salt, da det meste af saltindholdet i denne ret kommer fra osten.

Ingredienser:

***Tomatsovs*:**
12 tomater
2 spsk. olivenolie
2 laurbærblade
¼ tsk. hel sort peber (knust)
½ tsk. salt
3 spsk. vand

500 g frisk spinat

Bechamel-sovs:
¼ liter piskefløde
¼ tsk. hel sort peber (knust)
¾ tsk. revet muskatnød

500 g kartofler
250 g revet mozzarella

Tilberedning

1. Blancher tomaterne i kogende vand i 2 minutter, kom dem derefter i koldt vand og flå skindet af. Fjern frøene og hak tomaterne i små stykker.

2. Varm olien i en gryde og steg laurbærblade og sort peber heri, til laurbærbladene tager en anelse farve. Kom de hakkede tomater og salt i og steg et par minutter. Kom vandet i og lad sovsen koge ca. en halv time, til der kommer dybe bobler op. Rør undervejs og kom evt. mere vand i, hvis tomaterne er ved at brænde på. Tag laurbærbladene op, når sovsen er færdig.

3. Vask spinaten og hak den groft. Damp den i en gryde, evt. med et par skefulde vand, til spinaten falder sammen. Hvis der er overskydende vand, hældes det fra, før lasagnen samles.

4. Kartoflerne skrubbes eller skrælles og skæres i tynde skiver.

5. Rør piskefløde sammen med sort peber og muskatnød.

6. Lasagnen samles ved at hælde halvdelen af tomatsovsen i et fad. Ovenpå fordeles halvdelen af kartoffelskiverne i et lag. Dernæst halvdelen af bechamel-sovsen, halvdelen af spinaten og halvdelen af osten. Herefter resten af tomatsovsen og det hele en gang til. Til sidst spredes osten ud over det hele.

7. Lasagnen bages i ovnen i 35-40 minutter ved 200 grader. Bagefter skal den trække i 10 minutter, før den er klar til servering (ofring).

8. Serveres varm med en skålfuld frisk salat til. ॐ

(**Prasadam...**, fortsat fra side 19.)

24. Der skal ikke være udvekslinger imellem tjenerne og de, der bliver serveret, udover servering af *prasadam*. Tjenerne skal ikke smile til hver person eller heller tiden fange alles blikke. Gæsterne skal uforstyrret kunne tage *prasadam* og eventuelt sludre med hinanden. Tjenerne skal ikke spørge hver eneste person, om de vil have mere, men blot lægge en smule af hver ret på tallerkenen, medmindre en gæst siger nej tak eller tilkendegiver med hænderne over tallerkenen, at han ikke vil have mere. Læg ikke *prasadam* på nogens tallerken, uden at de er klar over det.

25. Hen imod slutningen på måltidet kan en tjener gå rundt og en efter en spørge alle, om de vil have mere af noget bestemt. Serveringen stopper ikke, før alle er helt tilfredse og ikke vil have mere.

26. Nogle gæster vil gerne have *prasadam* med hjem til deres mand, kone eller børn. Det er selvfølgelig en smuk tanke, men egentlig er *prasadam'en* først og fremmest beregnet til dem, der er til stede. Det bedste er at vente til sidst med at tage til side til dem, der ikke er der. Ellers må andre vente på at blive serveret, imens der serveres for nogle, der ikke er der, og man risikerer, at der ikke er nok til dem, der er til stede.

27. Børn bør serveres meget små mængder, selv om de somme tider beder om mere end de rent faktisk kan spise. Alle skal selvfølgelig gives, hvad de vil have, men også med børn er systemet, at man hele tiden giver små portioner og bliver ved med at komme tilbage, indtil de er tilfredse.

28. Nogle gæster beder somme tider tjeneren om mere af noget fra en bestemt ret, f.eks. ostestykker fra en *sabji.* Sørg for at alle får nok af alting inklusive ost i sabjien. Så er folk ikke nødt til at spørge, og der vil være nok til alle. Generelt forventes det at de, der modtager prasadam modtager den som den er (som Krishna har spist den), men det er selvfølgelig tjenernes opgave at prøve at tilfredsstille alle.

29. *Prasadam* er ikke-forskellig fra Krishna. Selv hvis man smider almindelig mad væk, kommer man til at mangle en tilsvarende mængde i fremtiden for slet ikke at tale om smide Krishna i skraldespanden! Systemet med at give alle blot en lille smule af hver ret og blive ved med at komme tilbage, indtil alle er tilfredse, løser problemet. Vær opmærksom på, om man har et lille barn, et gammelt menneske, en kvinde eller fuldvoksen mand foran sig. Gæsterne skal også mærke, at der er nok af alting, så de ikke begynder at hamstre med risiko for ikke at kunne spise op.

30. Gulvet bør vaskes omgående, efter at serveringen er afsluttet. Hvis en person vil sidde, hvor en anden gæst netop har rejst sig fra, bør gulvet også vaskes der, før den nye gæst sætter sig. ॐ

Jeg vil gerne abonnere på "Nyt fra Hare Krishna".

Navn:.....
Adresse:.....

300 kr. pr. år (12 numre)
Denne indmeldelseskupón sendes til:
"Nyt fra Hare Krishna", Sørningevej 39,
Skamstrup, 4440 Mørkøv

www.krishna.dk www.harekrishna.dk www.iskcon.dk

Alle henvendelser til:
Nyt fra Hare Krishna
Sørningevej 39, Skamstrup, 4440 Mørkøv, Tlf.: 5927 1930 girokonto 1-688-3204
E-mail: lalitanatha@krishna.dk

Juli 2009

Torsdag	**2.7**	**Ratha-yatras tilbagetur (8 dage efter Ratha-yatra)**
Fredag	**3.7**	**Ekadasi (*mahadvadasi*, faste fra korn og bønner for *Sayana Ekadasi*)**
Lørdag	**4.7**	**Bryd fasten imellem 4:33–4:35**
Tirsdag	**7.7**	**Guru (Vyasa) Purnima** **Srila Sanatana Goswamis bortgang** **Caturmasyas første måned begynder (faste fra bladgrønsager i en måned)**
Søndag	**12.7**	**Srila Gopala Bhatta Goswamis bortgang**
Onsdag	**15.7**	**Srila Lokanatha Goswamis bortgang**
Torsdag	**16.7**	**ISKCON's stiftelse i New York**
Lørdag	**18.7**	**Ekadasi (faste fra korn og bønner for *Kamika Ekadasi*)**
Søndag	**19.7**	**Bryd fasten imellem 4:52–10:27**
Lørdag	**25.7**	**Sri Raghunandana Thakuras bortgang**
		Sri Vamsidasa Babajis bortgang
Lørdag	**1.8**	**Ekadasi (faste fra korn og bønner for *Pavitropana Ekadasi*)** **Radha Govinda *Jhulana yatra* begynder**
Søndag	**2.8**	**Bryd fasten imellem 5:17–10:35** **Srila Rupa Goswamis bortgang** **Sri Gauridasa Panditas bortgang**
Onsdag	**5.8**	***Jhulana yatra* slutter** **Herren Balaramas fremkomst (faste til middag)** **Caturmasyas anden måned begynder (faste fra surmælk (tykmælk, yogurt osv.) i en måned)** **Torsdag 6.8 Srila Prabhupadas afrejse til USA**
Fredag	**14.8**	**Sri Krishna Janmastami: Herren Sri Krishnas fremkomst (faste til midnat)**

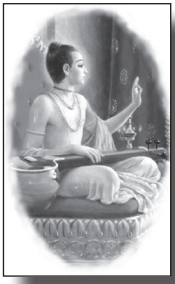

Hvem dræbte koen

En ko trængte engang ind i en gartners have og begyndte at æde af græsset og alt andet, der voksede der. Da gartneren så det, blev han så vred, at han begyndte at slå løs på koen, og han slog så længe, at han endte med at slå den ihjel.

Drabet på koen fik Yamaraja, dødens konge, til med det samme at vise sig foran gartneren. "For at have slået denne ko ihjel tager jeg dig med til helvede."

"Jamen," forsvarede gartneren sig, "Det var slet ikke mig, der slog koen ihjel. Jeg tror, at i virkeligheden ønskede Krishna, at koen skulle dø, og derfor handlede Han igennem mig."

"Aha," tænkte Yamaraja og forsvandt. Lidt senere viste sig han igen, denne gang i skikkelse af en almindelig mand. Han hilste på gartneren og sagde, "Sikke en flot have. Hvem har lavet den?"

"Det har jeg," svarede gartneren.

"Sikke nogle flotte træer. Hvem har plantet dem?"

"Det er mig, der har plantet dem alle sammen," sagde gartneren.

"Hvor ser havens frugter saftige og dejlige ud. Er du også ansvarlig for dem?"

"Jo, dem må jeg også tage æren for."

"Alle de prægtige blomster. Hvem har dyrket dem?"

"Også mig," svarede gartneren.

"Og hvem slog koen ihjel?" Gartneren blegnede, og Yamaraja tog ham med til helvede.

(Fortalt af Srila Prabhupada. Er vi også ivrige efter at tage æren for alt det gode, vi så at sige selv gør, men ikke nær så ivrige, når det kommer til vores mere uheldige aktiviteter, men forsøger i stedet at skyde skylden over på noget andet eller nogle andre end os selv?) ॐ